

Baggrund og hovedpunkter i oplæg for FIV, 25. november 2014

INDHOLD OG ARBEJDSFORMER FOR SAMARBEJDE MED FOLKETINGET

Fonden Teknologirådet blev oprettet i 2012 af Folketinget, regeringen og det daværende Teknologirådet, for at Teknologirådets aktiviteter kunne fortsættes i fremtiden efter lukning af Teknologirådet, herunder dets arbejde for Folketinget. FIVs beretning om Fonden Teknologirådet af 1. april 2014 beskriver i dens bilag baggrunden for og erfaringerne med etablering af Fonden og der peges på en model for fremtidigt samarbejde mellem Folketinget og Fonden Teknologirådet. Dette oplæg beskriver meget kortfattet, hvad et samarbejde kan handle om. Det lægger op til en åben drøftelse af behov og muligheder, med baggrund i at Fonden Teknologirådet i maj 2014 blev bedt om at give et oplæg til FIV i efteråret ”med udgangspunkt i nogle emneforslag/”smagsprøver”, som Fonden kunne forestille sig, at udvalget/andre udvalg/Folketinget kunne have væsentlig interesse i.” Der er altså snarere tale om et møde end om et traditionelt foretræde.

Behovene og mulighederne

Det langsigtede perspektiv lider ofte i det daglige politiske arbejde og derfor har Teknologirådet haft stor succes med samarbejde med Folketinget gennem midlertidige udvalg, såkaldte ”**Fremtidspaneler**”, om komplekse, langsigtede udfordringer. Det er hidtil sket fire gange – om ”Det aldrene samfund”, ”Fremtiden danske energisystem”, ”Fedme som samfundsproblem” og ”Bæredygtig transport”. Fremtidspanelet er sammensat af politikere. Det støttes af en styregruppe af eksperter og interessenter, og vi står for projektledelse, udredninger, åbne høringer og mere lukkede seminarer mv, som samlet giver overblik, udsyn og baggrund for politikskabelse. Nogle mulige emner:

- Maritim fysisk planlægning. Udvalg: Erhverv, fødevarer, transport, forskning, miljø, Europa.
- IT-sikkerhed, overvågning og privatliv. Udvalg: Forskning, ret, erhverv, kultur.

Grundig vidensformidling og dialog kan ske gennem **større folketingshøringer**. En sådan høring tager en halv til en hel dag, har typisk 3-5 tematiske sessioner med 2-5 vidner i panel per session. Senest 48 timer før høringen modtager politikerpanelet en mappe med skriftlige oplæg fra samtlige eksperter, hvor de giver baggrunden for deres pointer. Deres oplæg på selve høringen er på 5-7 minutter – derefter er der knap en time i hver session til dialog mellem politikerpanel og vidnepanel. Høringen dokumenteres med en rapport, inkl. oplæg, debat og et resume med vidnernes anbefalinger. Vi skal ikke lave de små høringer, som der nu foregår mange af, men de stort anlagte og grundige høringer er oplagte – og altid indenfor emner, der er aktuelt politisk relevante. Aktuelle mulige emner:

- Fremtidigt optag på uddannelserne. Udvalg: Forskning.
- Bedre dyrevelfærd – hvordan? Udvalg: Fødevarer, ret.
- Ansvarlig forskning og innovation i det danske F&I-system. Udvalg: Uddannelse og Forskning.
- Kystsikring. Udvalg: Miljø, erhverv.

Internationalt overblik over debat og analyser om relevante politiske emner – især indenfor udvikling i videnskab, teknologi og innovation. EPTA (European Parliamentary Technology Assessment network) er en vigtig kilde til information om international udvikling og om, hvilke politiske handlemuligheder, der debatteres i andre landes parlamenter. Vi har et særdeles godt forhold til EU-Kommissionens forskningsdirektorat, hvilket også giver adgang til ny og vigtig viden. Det kan gøres gennem **kortfattede**

nyhedsbreve, evt. fulgt op af mindre seminarer. EPTA er tillige et vigtigt netværk for parlamentarikere, som i sig selv kan give udsyn til den internationale debat. Nogle mulige emner:

- Big Data
- Fremtidens politi-teknologi (fx droner, avanceret overvågning, bekæmpelse af cyber-crime)
- Overvågning af smitsomme sygdomme

Forståelse af borgernes holdninger til aktuelle politiske spørgsmål opnås kun delvist gennem spørgeundersøgelser. **Borgerinddragelse** er betydeligt bedre til at give reel indsigt, fordi det kan give borgernes reflekterede svar – fremfor reflekssvarene, man får i spørgeundersøgelserne. Vi har mere end 25 års erfaring med borgerinddragelse, er internationalt anerkendte for vores ekspertise og metodeudvikling, og mestrer en lang række metoder. De er blevet anvendt sammen med især regioner og kommuner, men desværre ikke så meget med regering og Folketinget, hvilket er synd, fordi borgerinddragelse ofte er med til at fjerne fejlopfattelser af 'den offentlige mening' og dermed kan fjerne forhindringer for effektiv politik. Borgerinddragelse kan også bruges til at teste ideer til politik af. Nogle mulige emner:

- Landdistrikternes udvikling. Udvalg: Landdistrikt, erhverv, miljø.
- Psykiatrien – tilstrækkelig og acceptabel hjælp til mentalt syge. Udvalg: Sundhed, ret.
- Energibesparelser – mål og redskaber. Udvalg: Energi.

Uafhængige udredninger og analyser er en mangelvare, eftersom de fleste tænketanke er ideologisk baserede og enhver regerings egne analyser alt andet lige vil tendere til at støtte op om regeringens politik. Teknologirådet har været kendt for at lave analyser, der oftest blev vel modtaget fra alle sider, fordi de som hovedregel blev skabt i **tæt samspil med eksperter og interessenter**. Vi gennemfører ofte tværfaglige analyser og inviterer bredt til workshops undervejs, så vi kan sikre, at de vigtigste aspekter bliver overvejet, og vi har fokus på at gøre analyserne relevante for politiske beslutningstagere. Nogle mulige emner:

- Bæredygtig minedrift (nordisk samarbejde, inkl. Grønland). Udvalg: Grønland, miljø, udenrigs.
- Reduktion af mobilitetsbehov – lokalisering, e-arbejde... Udvalg: Transport, miljø, forskning.
- Den aldrende boligmasse. Udvalg: Landdistrikt, energi, miljø, erhverv.
- Automatisering og produktivitet – muligheder og udfordringer. Udvalg: Beskæftigelse, erhverv, forskning.

Der er sat fokus på **Folketingets mulighed for tværpolitisk politikskabelse og dets fremtidige rolle i at skabe lovforslag**. Vi kan bidrage til at styrke Folketingets arbejde gennem Folketingshøringer og seminarer, udredninger, borgerinddragelse, offentlig debat og analyse af politiske handlemuligheder. Det kan ske i direkte samarbejde med stående eller midlertidige udvalg, eller ved at være sekretariat for mere åbne former for kommissions- og udvalgsarbejde.

En arbejdsplan med flere elementer

En bevilling til samarbejde mellem Folketinget og Fonden Teknologirådet kan altså bruges til at

- Lave en arbejdsplan sammen med Folketingets udvalg, repræsentantskabet, m.fl., som kan godkendes af et kontaktudvalg i Folketinget, som foreslået i notatet til beretningen.
- Gennemføre projekter, udredninger, debatter, formidling, høringer og rådgive politikere om vigtige emner i samspillet mellem teknologi og samfund, som eksemplificeret ovenfor.
- Skabe rammer for dialog mellem politikere, eksperter og interessenter
- Knytte borgerinddragelse til den politiske proces.
- Gennemføre høringer i Folketinget, som kræver en særlig planlægningsindsats, teknologisk indsigt eller forudgående udredninger.
- Stå til rådighed med oplæg og vurderinger for Folketingets udvalg.

- Repræsentere Danmark i EPTA (European Parliamentary Technology Assessment network).
- Formidle egne projekter og andre landes teknologivurderinger i korte resumeer til politikere.

I bilaget til udvalgets beretning, blev der beskrevet flere modeller for, hvordan vi kan arbejde for Folketinget. Det blev beskrevet at:

- Fonden Teknologirådet i kraft af sine vedtægter, uafhængighed og kompetencer er særligt velegnet til at udføre opgaver for og i samarbejde med Folketinget.
- Den mest lovende model er en samarbejdsaftale, overvåget af et kontaktudvalg.
- Både regeringen og Folketinget bidrog aktivt til etablering af fonden, som derfor både er en almennyttig fond og et offentligt projekt.
- Fonden Teknologirådet har etableret et bredt repræsentantskab, som afspejler, at der er stor opbakning til Fonden og til, at den skal indtage en rolle, der bygger på dens mangeårige erfaringer.

Udvalget lagde vægt på, at Fonden Teknologirådet skal kunne fortsætte med at deltage i det europæiske parlamentariske samarbejde EPTA, der samler teknologiråd i Europa. Det kræver, at vi reelt udfører arbejde for Folketinget og har en bevilling til det. En finansieret arbejdsplan med aktiviteter som de, der er beskrevet ovenfor, vil kunne fastholde Fonden Teknologirådet som fuldt medlem og en aktiv og værdig repræsentant i EPTA.

Lars Klüver
Direktør i Fonden Teknologirådet